

BAB II

KONSEP, MATLAMAT, OBJEKTIF DAN STRATEGI PELAKSANAAN

1. KONSEP

1.1 Aktiviti kokurikulum adalah sebahagian daripada kurikulum sekolah, dan setiap murid harus melibatkan diri. Aktiviti ini boleh dijalankan di dalam dan di luar bilik darjah, mengikut kesesuaian sesuatu aktiviti. Dengan andaian bahawa murid-murid tidak mendapat pengalaman tertentu di bilik darjah, maka aktiviti kokurikulum dapat menyediakan pelbagai pengetahuan dan pengalaman untuk perkembangan mental, minat, bakat, jasmani, rohani dan pembentukan nilai-nilai estetika serta sosial yang positif.

1.2 Sebagai satu bidang pendidikan, penglibatan semua murid dan anggota masyarakat adalah perlu, berasaskan kepada anggapan bahawa:

1.2.1 Semua murid harus mempunyai keseimbangan antara perkembangan mental (akademik) dengan perkembangan sahsiah yang bersepadu (sosial, jasmani dan rohani);

1.2.2 Semua murid mempunyai minat dan bakat yang boleh dikembangkan;

1.2.3 Semua murid boleh dididik, dan boleh pula mendidik diri sendiri dan rakan sebaya;

1.2.4 Sekolah bertanggungjawab melahirkan murid-murid untuk keperluan masyarakat dan negara;

1.2.5 Masyarakat turut bertanggungjawab memainkan peranan mendidik murid-murid.

1.3 Definisi Kokurikulum Dalam Program Pendidikan:

Kokurikulum adalah sebahagian daripada Kurikulum Kebangsaan.

"Kurikulum Kebangsaan ialah suatu program pendidikan yang termasuk kurikulum dan kegiatan kokurikulum yang merangkumi semua pengetahuan, kemahiran, norma, nilai, unsur kebudayaan dan kepercayaan, untuk membantu perkembangan seseorang murid dengan sepenuhnya dari segi jasmani, rohani, mental dan emosi serta untuk menanam dan mempertingkatkan nilai moral yang diinginkan dan untuk menyampaikan pengetahuan."

Rujuk Subperaturan 3(1) dalam Peraturan-peraturan (kurikulum Kebangsaan) 1997 yang diterbitkan sebagai P. U. (A) 531/97.

1.4 Sebagai sebahagian daripada Kurikulum Kebangsaan, maka pelaksanaan kokurikulum di sekolah adalah **wajib**. {Rujuk Seksyen 18, Akta Pendidikan 1996 (Akta 550)} Kegagalan atau keengganan melaksanakan kegiatan kokurikulum di sekolah adalah suatu kesalahan dan apabila disabitkan boleh didenda tidak melebihi lima ribu ringgit atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi tiga bulan atau kedua-duanya {Rujuk Subseksyen 135(1) Akta Pendidikan 1996 (Akta 550)} dan jika kesalahan itu dilakukan secara berterusan, maka apabila disabitkan sedemikian, seseorang itu dikenakan hukuman denda harian yang tidak melebihi lima ratus ringgit sebagai tambahan kepada apa-apa penalti lain yang boleh dikenakan kepadanya di bawah Akta ini berkenaan dengan 18. kesalahan itu, bagi setiap hari kesalahan itu terus dilakukan. {Rujuk Subseksyen 135(2) Akta 550}.

1.5 Kokurikulum adalah '**kegiatan kumpulan**'.

Rujuk Warta Kerajaan No. 5652 Jilid 11/Bil. 27 (Tambahan No. 2) bertarikh 28hb Disember 1967, (Peraturan Kursus Pengajian Sekolah 1956).

1.6 '**Kegiatan kokurikulum**' artinya apa-apa kegiatan yang dirancang lanjutan daripada proses pengajaran dan pembelajaran dalam bilik darjah yang memberikan murid peluang untuk menambah, mengukuh dan mengamalkan pengetahuan, kemahiran dan nilai yang dipelajari di bilik darjah.

Rujuk Peraturan 2 dalam Peraturan-Peraturan Pendidikan (Kurikulum Kebangsaan) 1997 seperti dalam Warta Kerajaan Jilid 42/No.11 (Tambahan No. 41), Perundangan (A)/P.U.(A)196 bertarikh 21 Mei 1998.

1.7 Kokurikulum adalah kegiatan atau aktiviti selain mata pelajaran yang diajarkan dalam bilik darjah tetapi yang dianggap sebagai sebahagian daripada kursus pendidikan murid di sekolah (misalnya kegiatan dalam persatuan-persatuan, kegiatan sukan, dan lain-lain).

Rujuk Kamus Dewan (Edisi Ketiga), Dewan Bahasa dan Pustaka (2002), m.s. 692.

1.8 Kokurikulum merupakan satu saluran pembelajaran yang berasaskan gerak kerja yang terancang. Gerak kerja ini merupakan lanjutan daripada proses pengajaran dan pembelajaran di bilik darjah. Oleh itu aktiviti-aktiviti kokurikulum dapat menyediakan peluang kepada murid untuk menambah, mengukuh dan mengamalkan pengetahuan, kemahiran dan nilai-nilai yang telah dipelajari di bilik darjah.

Rujuk Buku Penerangan Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah, Dewan Bahasa dan Pustaka (1992); m.s.11).

1.9 Kokurikulum adalah bidang pengajian luar bilik darjah atau yang tidak formal. *Rujuk Laporan Jawatankuasa Kabinet Mengkaji Pelaksanaan Dasar Pelajaran, Dewan Bahasa dan Pustaka (1984), m.s.269.*

1.10 Kokurikulum adalah wadah pembinaan jasmani, emosi dan rohani dengan menawarkan pelbagai pengetahuan, pengalaman, kemahiran dan latihan, berteraskan konsep pendidikan dan pembangunan insan yang bersepadu dan menyeluruh. Pengetahuan, pengalaman dan kemahiran yang mengandungi unsur-unsur intelek, disiplin sendiri, kepimpinan, keusahawanan, kreativiti dan inovasi, kecintaan kepada alam semula jadi, kewarganegaraan dan kesetiaan kepada bangsa dan negara, kebudayaan, integrasi nasional, dan sebagainya akan membantu murid menentukan hala tuju kehidupan masa depannya.

Rujuk Ramlan Abd.Wahab; Dewan Masyarakat, Januari 2002, Kerangkrif Publication Sdn.Bhd, m.s.44.

1.11 Kokurikulum adalah aktiviti pembelajaran tidak formal yang berteraskan keperluan pelajar mengalami sendiri aktiviti-aktiviti kependidikan dalam keadaan sebenar.

Rujuk Ramlan Abd.Wahab; Dewan Masyarakat, Januari 2002, Kerangkrif Publication Sdn.Bhd, m.s.44.

2.MATLAMAT

19.Matlamat utama aktiviti kokurikulum adalah untuk merealisasikan Falsafah Pendidikan Kebangsaan.

3.OBJEKTIF

3.1 Menyemai kesedaran murid-murid terhadap agama dan kepercayaan kepada Tuhan;

3.2 Menyeimbangkan antara perkembangan mental dengan perkembangan rohani, jasmani dan emosi murid-murid;

3.3 Mengukuhkan perhubungan dan pergaulan di kalangan murid dalam sekolah dan di antara sekolah;

3.4 Membina dan meningkatkan minat dan bakat murid-murid dalam aktiviti yang

diceburi;

3.5 Membina dan meningkatkan disiplin murid;

3.6 Mewujudkan budaya sekolah yang menarik dan menggembirakan;

3.7 Membina dan meningkatkan kerjasama dan sumbangan hubungan dua hala antara sekolah dan masyarakat;

3.8 Mewujudkan sekolah berwatak.

3.9 Menyediakan murid untuk mengikuti program khidmat negara.

3.10 Mengukuhkan integrasi nasional

4. STRATEGI DAN PELAKSANAAN

Untuk mencapai objektif tersebut, berikut adalah beberapa strategi pelaksanaannya:

4.1 Memberi wawasan yang sesuai kepada aktiviti kokurikulum supaya kurikulum dan kokurikulum boleh saling melengkapi dalam proses pendidikan di sekolah;

4.2 Menambahkan bilangan pasukan badan beruniform, persatuan/kelab, kelab sukan dan permainan serta mempelbagaikan aktiviti tersebut, dengan tujuan memberi peluang kepada semua murid melibatkan diri dengan aktif secara individu atau kumpulan;

4.3 Melibatkan murid daripada semua kaum dalam semua aktiviti kokurikulum, yang sesuai, untuk tujuan pemupukan perpaduan;

4.4 Melibatkan murid dan pihak sekolah dalam aktiviti khidmat masyarakat;

4.5 Melibatkan Jawatankuasa Bimbingan Murid Sekolah (JBPS), Persatuan Ibu Bapa Guru-Guru (PIBG), guru-guru dan murid-murid dalam perancangan dan pelaksanaan aktiviti kokurikulum;

4.6 Merekod dan menilai kemajuan aktiviti kokurikulum yang dijalankan;

4.7 Menganjur dan mengelola pertandingan yang melibatkan semua murid;

4.8 Menyelia dan menilai aktiviti secara sistematik dan berterusan;

4.9 Memberi penghargaan dan pengiktirafan kepada semua pihak, dari semasa kesemasa.

20.4.10 Memberi penekanan terhadap penghayatan agama dan nilai-nilai murni dalam aktiviti kokurikulum.

4.11 Merancang dengan teliti aktiviti kokurikulum bagi mencapai objektif yang dikehendaki;

5. PANDUAN PELAKSANAAN

5.1 Kandungan Kegiatan Kokurikulum Di Sekolah :

5.1.1 Kegiatan Kokurikulum di sekolah kerajaan dan bantuan kerajaan akan mengandungi yang berikut:-

(a) penyertaan dalam sukan dan permainan;

(b) penyertaan dalam persatuan dan kelab;

(c) penyertaan dalam badan beruniform; dan

(d) penyertaan dalam kegiatan-kegiatan lain sebagaimana ditentukan oleh Menteri.

Rujuk Subperaturan 3(3) dalam Peraturan-Peraturan Pendidikan (Kurikulum Kebangsaan) 1997 yang diterbitkan sebagai P.U. (A) 531/97.

5.1.2 Kegiatan Kokurikulum di sekolah kerajaan dan bantuan kerajaan meliputi kegiatan dalam persatuan yang ditubuhkan di sekolah daripada kategori berikut:-

(a) mata pelajaran yang diajar di sekolah sebagaimana yang dinyatakan dalam Peraturan-Peraturan Pendidikan (Kurikulum Kebangsaan) 1997;

(b) hobi dan rekreasi;

- (c) sukan dan permainan;
- (d) badan beruniform; atau
- (e) apa-apa persatuan lain yang diluluskan oleh Pendaftar.

Rujuk Peraturan 4 dalam Peraturan-Peraturan Pendidikan (Persatuan Sekolah) 1998 yang diterbitkan sebagai Warta Kerajaan Jil.42/No.11 (Tambahan No.41), Perundangan (A), P.U.(A) 196 bertarikh 21hb. Mei 1998.

5.2 Status Pelaksanaan Kokurikulum Sekolah :

5.2.2 Matlamat gerak kerja kokurikulum yang dikehendaki ialah penyertaan oleh setiap orang murid yang belajar di sekolah kerajaan atau bantuan kerajaan. Setiap murid hendaklah mengambil bahagian sekurang-kurangnya dalam salah satu gerak kerja pasukan badan beruniform, satu kegiatan persatuan atau kelab, dan satu kegiatan sukan atau permainan. Seberapa yang boleh, peningkatan penyertaan murid-murid dalam kegiatan pasukan badan beruniform hendaklah diusahakan.

{Rujuk Subperkara 5.1 dalam Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 1/1985 KP(BS)8591/Jld.11(29) bertarikh 2hb. Januari 1985}.

5.2.3 Penyertaan semua guru adalah dikehendaki bagi memastikan keberkesanan pelaksanaan gerak kerja kokurikulum di sekolah.

{Rujuk Subperkara 5.2 dalam Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 1/1985 KP(BS)8591/Jld.11(29) bertarikh 2hb. Januari 1985}.

21.5.2.4 Sekolah-sekolah, khususnya yang kurang kemudahan untuk menjalankan gerak kerja kokurikulum ini hendaklah menggalakkan murid-muridnya mengambil bahagian dalam membuat kerja-kerja amal untuk masyarakat setempat; bergotong royong memperbaiki kawasan sekolah; dan dalam pelbagai gerak kerja yang menekankan perpaduan kaum, ketatanegaraan, moral dan sebagainya yang sesuai bagi pendidikan menyeluruh dan pembentukan keperibadian.

{Rujuk Subperkara 5.3 dalam Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 1/1985 KP(BS)8591/Jld.11(29) bertarikh 2hb. Januari 1985}.

5.2.5 Pelaksanaan kegiatan kokurikulum di sekolah hendaklah berasaskan prinsip penyertaan beramai-ramai tanpa ada unsur-unsur diskriminasi atau paksaan dan yang bercanggah dengan Dasar Pendidikan Kebangsaan dan Perlembagaan Negara.

Rujuk Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 16/2000, KP(BS)8591/Jld. XVI(16) bertarikh 13 Nov. 2000.

5.2.6 Penyertaan murid dalam aktiviti kokurikulum adalah **wajib**. Sehubungan itu kehadiran murid dalam aktiviti kokurikulum mestilah direkodkan.

Rujuk Surat Pekeliling Ikhtisas Bilangan 1/1986, KP(BS)8591/Jld. 11/(41) bertarikh 15 Januari 1986.

5.2.7 Kegiatan kokurikulum di sekolah boleh dilaksanakan dengan menggunakan penglibatan dan kepakaran anggota-anggota masyarakat setempat.

Rujuk Subperkara 5.2.3 dalam Surat Pekeliling Ikhtisas Bilangan 4/1985, KP.8591-11(32) bertarikh 2hb Februari 1985.

5.3 Peruntukan masa .

Peruntukan masa untuk kegiatan kokurikulum seperti dalam *Warta Kerajaan No. 5652 Jil.11/Bil.27 bertarikh 28 Disember 1967* adalah seperti berikut:-

5.3.1 Sekolah Menengah

Tingkatan Aliran Peruntukan Masa

Peralihan,1,2,3 &6 180 minit seminggu
Sastera 180 minit seminggu
SRT 180 minit seminggu
4 &5 Perdagangan 180 minit seminggu
Sains 140 minit seminggu
Pertanian 140 minit seminggu
Teknik 100 minit seminggu

5.3.2 Sekolah Rendah

Tahun Peruntukan Masa

3 dan 4 60 minit seminggu
5 dan 6 120 minit seminggu

5.4 Tugas dan tanggungjawab guru

5.4.1 Guru Besar/Pengetua sebagai Penolong Pendaftar mempunyai kuasa untuk melantik guru sebagai guru penasihat bagi menjalankan tugas-22.tugas dalam aktiviti kokurikulum berdasarkan peruntukan yang sedia ada.

Rujuk dalam Akta Pendidikan 1996 (Akta 550),Bahagian 2.

5.5 Impak Kegiatan Kokurikulum

5.5.1 Sebagai kegiatan kependidikan,kegiatan kokurikulum berfungsi untuk membantu dan membolehkan murid-murid:-

- (a)mengamal dan mengukuhkan ilmu pengetahuan yang diperolehi di bilik darjah;
- (b)mengaplikasikan ilmu pengetahuan dan kemahiran yang diperolehi melalui pembelajaran formal di bilik darjah;
- (c)mengalami sendiri situasi dan proses yang menjana ilmu pengetahuan,pengalaman dan kemahiran yang telah dan akan dipelajari dalam bilik darjah;
- (d)melatih diri berdikari dan memupuk sikap yakin kepada diri sendiri;
- (e)berinteraksi secara langsung dengan alam sekitar untuk mengukuh keinsafan tentang hakikat kewujudan dan menyemarakkan perasaan penuh kesyukuran serta menyedari kebertanggungjawab diri sendiri ke atas kelestarian dan kesejahteraan alam semula jadi;
- (f)mengembangkan bakat,minat dan potensi diri sendiri dalam bidang-bidang yang diceburi
- (g)mengalami sendiri hakikat pentingnya diri sendiri dan individu lain mempunyai nilai-nilai murni kemanusiaan dan keinsanan yang luhur;
- (h)mengalami sendiri hakikat pentingnya perpaduan,kerjasama, permuafakatan dan semangat sepasukan;
- (i)menguji dan mempertingkatkan ciri-ciri kepemimpinan,ketabahan dan kecekalan menghadapi masalah dan cabaran;
- (j)memanfaatkan peluang yang ada dan meneroka peluang-peluang baru untuk memajukan diri sendiri dan rakan-rakan;
- (k)memperoleh pengetahuan,pengalaman,dan kemahiran baru yang tidak mungkin diperolehi di bilik darjah;
- (l)meningkatkan kreativiti,inovasi dan kekaryawanan dalam bidang-bidang yang diminati;
- (m)memperluaskan persepsi dan pandangan hidup.

(n) berinteraksi dengan rakan-rakan, dan anggota masyarakat untuk mewujudkan suasana yang harmoni, ceria, aman dan sejahtera serta saling bekerjasama;

(o) mengisi masa lapang dengan kerja-kerja yang berfaedah di samping membina kesihatan dan kesejahteraan diri;

(p) memberi sumbangan tenaga, idea, buah fikiran yang bernas, khidmat dan kepakaran kepada yang memerlukan;

(q) menyuburkan sifat-sifat penyayang (*caring*), bertimbang rasa (*understanding*), toleransi (*tolerance*), menerima dengan senang hati (*acceptance*), positivisme (*positivism*), berbudi bahasa dan bersopan santun (*politeness*), kepemimpinan (*leadership*), empati (*empathy*), dan tegas (*assertive*).

(r) memperkembangkan lagi kesejahteraan dan ketangkasan jasmani, ketenangan dan kematangan emosi, keluhuran rohani, dan kecemerlangan dan ketrampilan intelek.

5.5.2 Unsur-unsur Kependidikan Dalam Kokurikulum :

23. Unsur-unsur kependidikan yang perlu dijelmakan dalam kegiatan kokurikulum termasuklah yang berikut:-

(a) Kepercayaan kepada Tuhan.

(b) Kesetiaan kepada Raja dan Negara.

(c) Keluhuran Perlembagaan.

(d) Kedaulatan Undang-Undang.

(e) Kesopanan dan kesusilaan.

(f) Pendidikan Seumur Hidup.

(g) Keilmuan dan Kepengetahuan.

(h) Kemanusiaan yang murni.

(i) Disiplin dan Kebertanggungjawaban.

(j) Protokol dan Etiket.

(k) Kemahiran berfikir.

(l) Ketahanan fizikal dan semangat.

(m) Kreativiti dan inovasi.

(n) Kerjaya dan Keusahawanan.

(o) Kepemimpinan.

(p) Kepengerusan dan kepentadbiran.

(q) Etika dan amanah.

(r) Komitmen, iltizam dan dedikasi.

(s) Kesetiaan dan ketaatan.

(t) Kesukarelawanan.

(u) Kewarganegaraan dan kemasyarakatan.

(v) Rekreasi dan riadah.

(w) Penyelidikan dan pembangunan.

(x) Kebudayaan dan kesenian.

(y) Komunikasi dan Pergaulan.

(z) Perpaduan dan integrasi nasional.

(aa) Penilaian dan pengiktirafan.

(bb) Peningkatan kebolehan, kemahiran dan kepakaran.

(cc) Penghargaan.

5.6 Kepentingan Kokurikulum

5.6.1 Matlamat Dasar Pendidikan Kebangsaan ialah untuk mewujudkan suatu bangsa bercorak Malaysia yang bersatu padu dan dihormati. Hasrat ini

akan dapat dicapai jika generasi muda sekarang dapat diberi pendidikan yang seimbang dan sempurna. Pendidikan yang seimbang dan sempurna sentiasa memberi penekanan kepada kedua-dua aspek iaitu akademik dan gerak kerja kokurikulum. Ini bermakna seseorang murid itu diberi didikan yang menyeluruh merangkumi aspek mental, fizikal, dan spiritual. *Y.A.B. Datuk Seri Abdullah Hj. Ahmad Badawi (1985).*

5.6.2 Penekanan baru kepada gerak kerja kokurikulum di sekolah-sekolah adalah sesuai dengan masa dan keperluan pendidikan di negara kita sekarang. Ini akan menjadikan pendidikan yang menyeluruh merangkumi bidang akademik dan kokurikulum. Kedua-dua bidang ini seharusnya digabungkan, diberi penekanan baru, dan diberi penilaian dan pengiktirafan yang sesuai supaya keseluruhan murid dan guru dapat memahami konsep pendidikan yang berasaskan kepada penekanan yang sama kepada bidang kokurikulum dan bidang akademik.

Dato' Abdul Rahman Hj. Arshad (1985)

24.5.6.3 Gerak kerja kokurikulum "... adalah penting untuk menyemai, memupuk dan menanam perasaan kekitaan atau pun '*esprit de corps*' di antara murid-murid pelbagai keturunan yang mempunyai latar belakang dan cara hidup yang berlainan. Ia juga bertujuan melatih murid-murid supaya bersikap bertanggungjawab. Kegiatan ini juga boleh melatih mereka berdisiplin, berkemahiran dan berkemahiran dalam sesuatu lapangan yang mereka sertai."

Laporan Jawatankuasa Kabinet Mengkaji Pelaksanaan Dasar Pelajaran (1979).

5.6.4 Dengan andaian bahawa murid-murid tidak dapat pengalaman-pengalaman tertentu di bilik darjah, maka gerak kerja kokurikulum boleh menyediakan pengetahuan dan pengalaman tersebut bagi perkembangan mental, minat, bakat, jasmani, rohani, dan pembentukan nilai-nilai estetika serta sosial yang positif.

Buku Panduan Pengurusan Gerak Kerja Kokurikulum Sekolah Menengah Kementerian Pendidikan Malaysia (1989).

5.6.5 Peranan dan tanggungjawab utama sekolah bukan hanya semata-mata kepada menyampaikan ilmu pengetahuan dan memupuk kemahiran-kemahiran tertentu kepada murid-murid, bahkan juga bagi melahirkan murid-murid yang dapat memberi sumbangan ke arah hidup yang harmonis, bersatu padu, bertoleransi, berdisiplin, dan mempunyai sahsiah yang baik, iaitu yang mempunyai sikap serta menghayati nilai-nilai hidup berasaskan prinsip-prinsip Rukunegara.

Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 1/1985.

5.6.6 Pada keseluruhannya, setakat ini sekolah-sekolah telah dapat melahirkan murid-murid yang berjaya dalam bidang akademik melalui kurikulum yang sedia ada. Sungguh pun demikian, melalui kurikulum sahaja, seperti matapelajaran-matapelajaran Sivik, Sejarah, Geografi dan Kesusasteraan, misalnya, belum boleh menjamin tercapainya matlamat bagi melahirkan murid-murid yang mempunyai nilai-nilai akhlak, kesusilaan dan ketatanegaraan sepenuhnya atau yang mempunyai semangat patriotik yang tinggi. Sekarang terdapat tanda-tanda yang menunjukkan pembentukan sahsiah secara menyeluruh di kalangan murid-murid amnya, belum dapat tercapai sepenuhnya seperti mana yang diharapkan

Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 1/1985.

5.6.7 Seperti mana kurikulum, gerak kerja kokurikulum juga mempunyai peranan dalam pembentukan perkembangan jasmani dan rohani murid-murid. Oleh yang demikian, kokurikulum juga seharusnya dapat dititikberatkan oleh sekolah-sekolah.

Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 4/1995.

5.6.8 Dalam konteks pendidikan kebangsaan, kegiatan kokurikulum merupakan satu program penting demi membangunkan potensi murid secara menyeluruh. Secara umum kegiatan kokurikulum yang sedia ada telah berjaya membina disiplin murid serta meningkatkan minat mereka terhadap pembelajaran.

Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 4/1995.

25.5.6.9 Sekolah-sekolah yang tidak memberi keutamaan yang sewajarnya bagi mengimbangkan antara kepentingan gerak kerja kokurikulum dengan akademik dan kurang pula menekankan tentang penyertaan menyeluruh murid-murid dalam gerak kerja tersebut, boleh menyebabkan pendidikan menyeluruh tidak dapat dicapai.

Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 7/1988.

5.6.10 Kementerian Pendidikan sentiasa menggalakkan penyertaan para murid dalam apa jua aktiviti sukan dan memperakukan bahawa sukan sememangnya penting untuk membina ketahanan diri dan kesihatan di samping memupuk perkembangan jasmani, rohani, dan emosi murid-murid. Di samping itu, sukan sebagai sebahagian daripada kegiatan kokurikulum yang diwajibkan di sekolah-sekolah adalah juga merupakan satu-satunya saluran yang berkesan bagi memupuk persefahaman dan perpaduan di kalangan murid.

Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 7/1988.

5.6.11 "... Kementerian Pendidikan Malaysia telah membuat keputusan dan menetapkan bahawa dasar dan syarat pemilihan murid ke tingkatan satu di Sekolah Berasrama Penuh (SBP) bermula kemasukkan tahun 2000, memberi penekanan utama kepada penglibatan dan pencapaian murid dalam aspek kepimpinan, sukan dan kokurikulum di samping mengekalkan syarat kecemerlangan akademik."

Dato Dr Abdul Shukor bin Abdullah, Ketua Pengarah Pendidikan Malaysia dalam surat KP(BS)8575-196 Jld.IV(26) bertarikh 2 Jun 1999.

5.6.12 Sesuai dengan matlamat Falsafah Pendidikan Kebangsaan, Kementerian Pendidikan Malaysia ingin menegaskan bahawa murid-murid di sekolah perlu diberi ruang untuk mengembangkan potensi mereka secara menyeluruh dan bersepadu agar mereka menjadi insan yang seimbang dari segi intelek, rohani, emosi dan jasmani. Berbagai-bagai cara boleh dilakukan di peringkat sekolah supaya perkembangan potensi individu dapat disesuaikan dengan minat dan bakat murid itu sendiri.

Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 18/2000

5.6.13 "I don't believe in purely academic achievements. I read law to help me draft agreements. I learnt accountancy to understand finance. But academic intelligence alone doesn't make you successful. You must know how to turn what you know into *ringgit* and *sen*. In short, you need a "Master's in Common Sense" and a "Bachelor's in Streetsmart" more than a MBA and Ph.D. There's no substitute for the "University of Hard Knocks" in life. university degree alone could produce a manager, I suppose."

Datuk Maznah Hamid;Going Places,June 2002;p. 16.

5.6.14 True co-curriculum in education enable everyone to become the person he or she to fully capable of becoming and the person they dream of being.

Anonymous;2002.

5.6.15 "True education means building on your skills.People skills, communication skills,living skills,thinking skills,accelerated learning, 26.speed reading,how to realise your vision and dreams,etc.True education shapes you to maximise your creativity and use what you have learn to become the best that you are in whatever field."

Datuk Maznah Hamid;Going Places;June 2002,p. 16.

5.6.16 "... perpaduan akan terus menjadi agenda utama bagi memupuk perpaduan kaum melalui sistem pendidikan di negara kita.Kita akan terus mempergiatkan lagi program dan aktiviti yang melibatkan penyertaan murid dari pelbagai kaum untuk memupuk perpaduan, terutamanya melalui kegiatan kokurikulum seperti program sukan dan berpersatuan."

Y.B.Tan Seri Dato'Seri Musa bin Mohamad,Menteri Pendidikan Malaysia;dalam Perutusan Tahun Baru 2002.

5.6.17 The object of education,in very general terms,is to provide pupils and students with the means for understanding their society and its structures, and to open up for them a way of creating 'meaning'out of their environment and their relationships.This is certainly a part of what culture implies,and from an educational point of view it will mean,in specific terms,that the child is assisted both in language and thought to classify and provide meaning and relationships to things,ideas and events.

Ivor Morrish,The Sociology of Education:An Introduction (2nd Edition, 1978),London,George Allen &Unwin,m.s.59.

5.6.18 "...sebagai contoh terdapat murid yang mengumpul 80 mata gagal mengikuti kursus perubatan apabila mendapat tiga mata untuk kegiatan kokurikulum.Pada masa yang sama,ada murid yang berjaya mengikuti kursus perubatan walau pun mendapat 76 mata apabila diberi lapan mata untuk kokurikulum ..."

N.Marimuthu,Setiausaha Agung Gabungan Persatuan Pengguna-Pengguna Malaysia (FOMCA),Utusan Malaysia 18 Mei 1998

6.Fungsi Aktiviti Kokurikulum

Aktiviti kokurikulum mempunyai fungsi-fungsi yang tertentu.Antaranya ialah:

6.1 Pengukuhan dan Pengayaan

Pengetahuan yang diperoleh daripada mata pelajaran akademik dapat diperkukuhkan dan diamalkan melalui aktiviti kokurikulum.Aktiviti ini juga dapat memberi peluang kepada murid-murid mamahami konsep latihan dalam bidang tertentu dengan menggunakan pengetahuan tersebut dalam konteks yang lebih bermakna dan realistik.Di samping itu,cara begini juga dapat memberi pengalaman yang mungkin tidak terdapat di dalam bilik darjah. Segala aktiviti kokurikulum hendaklah dirancang terlebih dahulu supaya selaras dan saling melengkapi dengan apa yang diajar di bilik darjah.Ini boleh membantu murid-murid meningkatkan lagi prestasi mereka dalam pelajaran. Berikut adalah beberapa contoh aktiviti kokurikulum yang berfungsi bagi pengukuhan dan pengayaan:

6.1.1 Aktiviti Pergerakan Pasukan Pakaian Seragam:

27. Pertolongan Cemas:

Aktiviti ini dapat memberi peluang kepada murid mencuba pengetahuan/ pengalaman tentang cara-cara memberi rawatan kecemasan serta menggunakan pengetahuan yang dipelajari dalam mata pelajaran sains.

Perkhemahan:

Aktiviti ini antara lain dapat memberi peluang kepada murid menggunakan pengetahuan membaca peta (geografi), di samping dapat memberi pengetahuan dan pengalaman kepada murid tentang cara hidup berdikari, semangat kembara, berani dan berikhtiar.

Kawat Kaki:

Aktiviti ini dapat mengujudkan disiplin dalam pasukan, semangat bekerjasama, menurut perintah serta melatih kepimpinan.

6.1.2 Aktiviti Persatuan /Kelab:

Berikut adalah beberapa contoh aktiviti kokurikulum yang berfungsi bagi pengukuhan dan pengayaan:

Kuiz:

Aktiviti ini antara lain dapat memberi peluang kepada murid-murid menambah pengetahuan dalam mata pelajaran yang berkaitan.

Bahas dan Pidato:

Aktiviti ini antara lain memberi peluang kepada murid-murid menggunakan kemahiran bahasa dalam memberi dan mematahkan hujah dengan menggunakan fakta.

Projek Membuat Kincir Air:

Aktiviti ini antara lain dapat memberi peluang kepada murid-murid menggunakan pengetahuan mereka dalam matematik, fizik dan geografi, di samping dapat meningkatkan daya kreativiti dan kemahiran hidup.

6.1.3 Aktiviti Sukan /Permainan:

Olahraga:

Aktiviti ini dapat memberi pengetahuan kepada murid-murid tentang ilmu anatomi, iaitu berkenaan sistem otot dan pembinaan otot yang kuat. Ini bukan sahaja dapat memperkukuhkan pelajaran mengenai biologi tetapi murid juga akan dapat memahami konsep latihan dalam sukan dan menggunakan pengetahuan yang ada dalam latihan itu.

Bola Sepak:

Aktiviti ini dapat menimbulkan semangat berpasukan, persefahaman, bekerjasama, ketabahan, ketangkasan, berdisiplin, ketahanan diri dan ketepatan membuat keputusan. Ia memberi peluang kepada murid-murid memperkukuhkan dan memperkayakan pendidikan jasmani, nilai agama dan moral, sivik dan lain-lain.

6.2 Khidmat Masyarakat

28. Murid, guru dan kakitangan sekolah boleh memberi khidmat kepada masyarakat dan begitulah sebaliknya. Tujuannya adalah untuk memupuk hubungan dua hala antara sekolah dan masyarakat serta menyemai semangat berkhidmat, bekerjasama dan saling membantu antara satu sama lain.

6.2.1 Sumbangan Sekolah Kepada Masyarakat :

Sekolah dapat menggunakan aktiviti kokurikulum sebagai satu sumber bagi murid-murid mempraktikkan dan mengukuhkan segala pengetahuan yang diperolehi kepada masyarakat. Contohnya, melalui aktiviti Persatuan Bulan Sabit Merah, murid dapat pendedahan serba sedikit ilmu kesihatan dan cara-cara rawatan asas kepada masyarakat

setempat. Di samping itu, banyak lagi aktiviti khidmat masyarakat yang dapat menimbulkan suasana hubungan dua hala seperti bergotong-royong, membersihkan masjid/surau, kawasan perumahan/bandar, mengadakan minggu kerja, ceramah, bimbingan dan latihan tertentu.

6.2.2 Sumbangan Masyarakat Kepada Sekolah

Masyarakat boleh memberi sumbangan dengan cara membantu sekolah dalam bentuk material, tenaga, usaha, buah fikiran dan kepakaran.

Antaranya ialah :

- a. Mengutip derma dan mendapatkan kemudahan-kemudahan tertentu bagi melengkapkan peralatan kokurikulum sekolah seperti peralatan sukan, pakaian, komputer dan lain-lain;
- b. Memberi ceramah, tunjuk ajar tentang perkara-perkara seperti dalam bidang kerjaya, bimbingan dan latihan dalam kemahiran tertentu, seperti menganyam, membuat tembikar, menjahit, menekat, silat, mengukir, membuat alat-alat permainan tradisi dan sebagainya;
- c. Memberi bantuan kepada murid;
- d. Mengadakan projek anak angkat;
- e. Mengadakan rumah terbuka pada hari-hari perayaan khusus untuk murid-murid daripada pelbagai kaum;
- f. Membantu sekolah dalam pengelolaan sukan, bergotong-royong, membersihkan dan mengindahkan sekolah.

6.3 Hobi dan Rekreasi

Dengan melibatkan diri dalam aktiviti kokurikulum, murid dapat memperolehi pengetahuan dan kemahiran, di samping dapat mengisi masa lapang mereka dengan berfaedah serta membina kesihatan fizikal dan mental.

Aktiviti ini juga dapat memberi keseronokan kepada murid. Antara contoh aktiviti ialah membaca, bersukan, berternak, berkebun, menanam bunga, menghias/menggubah, menyanyi, bermain alat-alat muzik, menulis sajak/ cerpen/syair/rencana, melukis kartun, mengumpul setem/daun-daun kayu/ keratan akhbar, membuat model, mengukir dan memancing.

6.4 Kerjaya

29. Aktiviti kokurikulum dapat memberi asas kerjaya kepada murid. Ia juga dapat membantu dan melengkapi pengajaran dan pembelajaran serta dapat menimbulkan kesedaran dan penyediaan pemilihan kerjaya murid.

Pengetahuan dan kemahiran ini sangat berguna apabila mereka memasuki dunia pekerjaan kelak. Aktiviti ini boleh dijalankan secara kumpulan atau individu dan tidak hanya terbatas kepada kemudahan dan peralatan atau kepakaran yang ada di sekolah itu sahaja. Sekolah yang mempunyai masalah ini bolehlah berusaha mendapatkannya daripada sekolah lain atau masyarakat setempat.

6.4.1 Contoh aktiviti yang berkaitan dengan mata pelajaran

Kemahiran Hidup : seni bina, pertukangan, membaiki radio dan TV, mekanik, kimpalan dan lain-lain.

Sains Pertanian : berkebun, berternak dan lain-lain.

Ekonomi Rumah : gubahan, jahitan, memasak, perhiasan

Tangga dan lain-lain.

Seni Lukis : seni lukis, tenunan, kraftangan,

seni ukir, anyaman, membuat gasing,

wau, tembikar, papan congkak,

sangkar burung, tudung saji dan lain-lain.

Aktiviti seperti ini juga dapat meningkatkan daya kreatif dan pengetahuan

murid terhadap aktiviti yang dijalankan oleh institusi luar sekolah dalam bidang-bidang tertentu, di samping dapat menarik minat mereka terhadap aktiviti kokurikulum. Dalam hal ini, pihak sekolah haruslah sentiasa berusaha mengadakan aktiviti yang baru dan lebih menarik.

6.4.2 Contoh aktiviti yang berkaitan dengan pandangan dan pengetahuan bidang kerjaya:

Ceramah, pameran, kajian atau lawatan tentang jenis dan pekerjaan yang terdapat dalam perkhidmatan separa kerajaan, swasta dan perseorangan. Ini termasuklah bidang pekerjaan seperti pasukan polis, tentera, bomba, pentadbiran, perusahaan, perkilangan, perniagaan, dan lain-lain perkhidmatan sosial dan profesional.

6.5 **Perkembangan Diri Individu**

Semua aktiviti kokurikulum dapat memberi peluang kepada murid melatih diri sendiri untuk kesihatan diri, berdisiplin, memupuk minat dan bakat serta membina semangat untuk menghayati nilai perpaduan dan kewarganegaraan.

6.5.1 *Kesihatan*

Aktiviti kokurikulum dapat digunakan untuk melatih murid membiasakan penjagaan kebersihan diri, antaranya melalui aktiviti berikut:

a. Pasukan Badan Beruniform yang mementingkan pakaian dan perawakan yang kemas dan teratur;

b. Pertolongan cemas yang mementingkan kebersihan dan langkah-langkah keselamatan untuk mengelakkan kemalangan;

c. Latihan sukan yang mementingkan kesihatan;

30. d. Kerja-kerja amal dan ibadah.

6.5.2 *Peningkatan Disiplin*

Aktiviti kokurikulum dapat meningkatkan dan memperkukuhkan disiplin murid ke arah pembinaan sahsiah yang bersepadu.

6.6 **Ciri-Ciri Murid Yang Dihasarkan Melalui Aktiviti Kokurikulum**

6.6.1 Celik huruf dan menguasai kemahiran membaca, menulis dan mengira.

6.6.2 Menguasai kemahiran dan kaedah asas belajar.

6.6.3 Menyedari dan memahami kepentingan dan faedah pengetahuan dan kemahiran bagi diri sendiri.

6.6.4 Mengetahui dan mengamalkan pelbagai kaedah memperoleh ilmu pengetahuan dan kemahiran.

6.6.5 Menggunakan ilmu pengetahuan dan kemahiran bagi mengurus hal-hal berkenaan kehidupannya.

6.6.6 Mampu dan berkebolehan menyelesaikan masalah dan membuat keputusan dengan bijaksana.

6.6.7 Berusaha mencari dan memperolehi ilmu pengetahuan dan kemahiran baru.

6.6.8 Memikir dan menemukan ilmu pengetahuan, kemahiran, pendekatan dan teknologi baru.

6.6.9 Bersungguh-sungguh mencari dan mencintai ilmu untuk mengetahui rahsia dan nikmat kehidupan yang diberikan Tuhan.

6.6.10 Menjadikan ilmu pengetahuan sebagai pembimbing kehidupan.

6.6.11 Terus belajar dan meningkatkan pengetahuannya.

6.6.12 Senantiasa bersiap sedia untuk belajar.

6.6.13 Suka dan gembira belajar.

6.6.14 Sihat tubuh badannya dan terhindar daripada bahaya.

6.6.15 Senantiasa hadir sekolah dan berada dalam sistem pendidikan.

- 6.6.16 Menghayati dan mengamalkan gaya hidup sihat.
- 6.6.17 Berbudhi pekerti mulia dan menghayati nilai-nilai murni terpuji.
- 6.6.18 Menjaga dan mengurus kebajikan,keselamatan dan kebersihan serta kesihatan diri.
- 31.6.6.19 Mendapat layanan dan perhatian yang cukup dan saksama semasa mengikuti pelajaran.
- 6.6.20 Menerima sokongan dan kemudahan yang mencukupi untuk belajar.
- 6.6.21 Maju dan menunjukkan perubahan yang lebih baik bagi setiap tingkat pelajaran dari semasa ke semasa.
- 6.6.22 Mendapat peluang dan cabaran bari bagi menyuburkan pembelajaran dan kebajikan diri.
- 6.6.23 Mendapat peluang dan cabaran baru mengembangkan bakat dan potensi.
- 6.6.24 Berpeluang mengembangkan keintelektualan masing-masing.
- 6.6.25 Mengetahui bakat dan potensi diri dan berusaha membangunkannya.
- 6.6.26 Suka berbakti kepada rakan,keluarga,sekolah dan masyarakat.
- 6.6.27 Suka mencipta dan berkarya.
- 6.6.28 Berani bersaing dan bertanding.
- 6.6.29 Berani merebut,meneroka,dan mencipta peluang.
- 6.6.30 Rajin dan bijaksana membuat penyelidikan dan meneroka dapatan-dapatan baru.
- 6.6.31 Menguasai teknologi pembelajaran terkini.
- 6.6.32 Mampu memimpin diri sendiri dan rakan-rakan.
- 6.6.33 Mampu mengemukakan idea-idea yang kritis,analitis dan kreatif secara berhemah dan spontan di hadapan khalayak.
- 6.6.34 Mampu berkomunikasi secara berhemah,bijaksana dan berkesan.
- 6.6.35 Mampu melahir dan meluahkan perasaan secara berhemah,bijaksana dan berkesan.
- 6.6.36 Mampu berdikari dan menyumbang kepada kemakmuran dan kesejahteraan sekolah,dan masyarakat.
- 6.6.37 Berketrampilan dalam pelbagai bidang.
- 6.6.38 Mencintai alam sekitar.
- 6.6.39 Mempunyai dan merealisasikan sifat penyayang.
- 6.6.40 Mencintai bangsa dan negara.
- 6.6.41 Bersyukur,bertawakal,beriman dan bertakwa.